

De Wmo op heuvels en in dalen

De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning
in Beek, Eijsden, Gulpen-Wittem, Meerssen, Nuth
en Valkenburg aan de Geul

1 oktober 2010

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. De vergelijking: waar gaat het goed met de invoering van de Wmo?
Waar gaat het minder goed met de invoering van de Wmo?
3. Conclusies en aanbevelingen

Bijlagen:

1. Geraadpleegde literatuur
2. Eerdere onderzoeken
3. De rekenkamercommissie

1. Inleiding

1.1 De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Beek, Eijsden, Gulpen-Wittem, Meerssen, Nuth en Valkenburg aan de Geul

Op 8 september 2009 verscheen het eerste onderzoek van de rekenkamercommissie (verder: de commissie) naar de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in de gemeente Beek.

Achtereenvolgens verschenen onderzoeken over de uitvoering van de Wmo in Eijsden, Gulpen-Wittem, Nuth, Valkenburg aan de Geul en Meerssen.

Bij de oprichting van de commissie hebben de gemeenten gevraagd om naast specifieke, op één gemeente betrekking hebbende, onderzoeken ook onderzoeken uit te voeren die dezelfde problematiek in alle zes gemeenten betreffen. De invoering van de Wmo leent zich voor zo'n doorkijk in alle zes gemeenten. De gemeenten werden bij de invoering van de Wmo geconfronteerd met dezelfde uitdagingen en problemen. Het gaat hier om vergrijzing en ontgroening, om het in stand houden van voorzieningen in kernen en om de beheersing van de met de uitvoering van de Wmo gemoeide kosten. Dit roept de vraag op waarom de commissie zeven onderzoeksrapporten en niet slechts één heeft opgesteld. Het antwoord op deze vraag levert de eerste conclusie: de zes gemeenten hebben ieder op hun eigen wijze de invoering én de uitvoering van de Wmo ter hand genomen. En dat is mogelijk dankzij de gemeentelijke autonomie waarvoor in de Wmo nadrukkelijk veel ruimte wordt geboden.

De verschillende benaderingen van de in- en uitvoering van de Wmo maken het moeilijk, maar niet onmogelijk om de gemeenten onderling te vergelijken. Waar mogelijk kan deze vergelijking worden geplaatst tegen de achtergrond van de landelijke evaluatie van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).¹ Maar deze rapportage is beperkt in haar opzet. Op onderdelen is tussen de zes gemeenten een vergelijking te maken, maar de verschillen in aanpak zijn zo fundamenteel van aard dat een 'benchmark' niet aan de orde is.

1.2 Onderzoeksvragen

In het volgende hoofdstuk komen de volgende vragen aan de orde:

1. **Beleid**
 - Is sprake van voortzetting van reeds eerder vastgesteld beleid of van een nieuw beleid?
 - Hoe staat het met de bekendheid van de Wmo bij de inwoners?
2. **Uitvoering**
 - Wat is het gebruik van de (individuele) voorzieningen?
 - Hoe staat het met tevredenheid en klachten?
 - Wat zijn de kosten van de Wmo?

¹ Mirjam de Klerk, Rob Gilsing en Joost Timmermans (red.), 'Op weg met de Wmo. Evaluatie van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2007-2009.' Den Haag maart 2010.

3. Verantwoording

- Hoe verloopt de verantwoording naar de gemeenteraad?
- Hoe is de verantwoording naar de inwoners en wat is de rol van de Wmo-raden en –platforms?
- Hoe ziet de financiële verantwoording er uit?

1.3 De Wmo in het kort

Waar gaat het bij de Wmo om? De Wmo kent negen prestatievelden (zie hieronder). Het ene veld (bijvoorbeeld 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten') heeft betrekking op alle inwoners. Maar bij andere prestatievelden gaat het om individuele burgers met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. En die problemen zijn rijk geschakeerd. Het gaat om verslaafden, jongeren in problemen, ouders met problemen bij het opvoeden en slachtoffers van huiselijk geweld waarvoor opvang moet worden verzorgd. En om mantelzorgers en vrijwilligers.

De negen prestatievelden van de Wmo zijn:

1. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers met inbegrip van steun bij het vinden van oplossingen bij het tijdelijk niet kunnen bieden van hulp alsmede het ondersteunen van vrijwilligers;
5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

Deze prestatievelden bevatten doelstellingen, voorzieningen en werkvormen die de gemeenten grotendeels zelf mogen bepalen.

Dat betekent ook dat binnen elke gemeente veel inwoners en medewerkers van de gemeenten betrokken zijn bij de WMO. De commissie wil in dit verband graag wijzen op de gesprekken die zij in alle zes gemeenten heeft gevoerd met beleidsmedewerkers, consultants en medewerkers van de zorgketten. In deze gesprekken kwamen het enthousiasme, de motivatie, de inzet en de wil om al degenen die een beroep doen op maatschappelijke ondersteuning van dienst te zijn duidelijk naar voren.

Waar in dit rapport kritische noten worden gekraakt is het goed om op de persoonlijke inzet van zo velen te wijzen. Hiervoor past grote waardering.

2. De vergelijking: waar gaat het goed met de invoering van de Wmo? Waar gaat het minder goed met de invoering van de Wmo?

2.1 Is sprake van voortzetting van reeds eerder vastgesteld beleid of van een nieuw begin voor samenhangend beleid voor leefbaarheid, wonen, welzijn en maatschappelijke ondersteuning?

Bij de invoering van de Wmo heeft ongeveer de helft van de Nederlandse gemeenten gekozen voor herijking van het beleid, terwijl ruim een vijfde overwegend het bestaande beleid vrijwel ongewijzigd heeft gehandhaafd.²

Beek

In de gemeente Beek richt het beleid zich met name op de prestatievelden 3 en 6. Van een samenhangende aanpak binnen de negen prestatievelden en ook daarbuiten (wonen en werken) is vooralsnog geen sprake. Hier is van nieuw beleid nauwelijks sprake.

Eijsden

In Eijsden is ervoor gekozen de Wmo “gefaseerd” in te voeren. Het is nauwelijks gelukt om nieuw beleid te formuleren en vast te stellen op het terrein van de leefbaarheid in de kernen, samenhang tussen woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen, informele zorg en ondersteuning van mantelzorgers. Hier geldt hetzelfde als voor Beek: voorlopig nog weinig gericht op nieuw beleid.

Gulpen-Wittem

Dat ligt anders in Gulpen-Wittem. De gemeente Gulpen-Wittem heeft langs twee sporen de Wmo ingevoerd. Het eerste spoor betrof taken die reeds aan de gemeente waren toebedeeld maar door onderbrenging onder de Wmo een ander accent kregen. Het tweede spoor waren voor de gemeente nieuwe taken. Dit betreft niet alleen hulp in het huishouden, maar ook de samenhang met leefbaarheid, preventieve jeugdzorg en mantelzorgers en vrijwilligers. Hierbij kregen aanpalende beleidsterreinen als armoedebestrijding, wonen en werken een zwaar accent. Zo ontstond ruimte voor nieuw beleid.

Meerssen

In Meerssen is de invoering van de Wmo geleidelijk aan zo vormgegeven dat samenhang tussen de verschillende prestatievelden is aangebracht. Ook is aansluiting gevonden bij andere beleidsterreinen zoals wonen, sport en accommodatiebeleid. Ook hier ontstond zo ruimte voor nieuw beleid.

² Idem, blz. 11 en 12.

Nuth

In Nuth is ervoor gekozen de nadruk te leggen op vier speerpunten: ketenaanpak voor preventieve jeugdzorg, zorgloket, praktische ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers en communicatie met de inwoners. Maar het is nog te vroeg om over de resultaten hiervan te kunnen oordelen en voorlopig is van nieuw beleid nauwelijks sprake.

Valkenburg aan de Geul

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft de invoering van de Wmo in goede banen kunnen leiden door onder meer een reorganisatie van de afdelingen sociale zaken, welzijn en sport die zijn opgegaan in een afdeling maatschappelijke ondersteuning. Zo werd een stevige ondergrond gelegd om beleidsmatig nieuwe stappen te zetten.

2.2 Hoe staat het met de bekendheid van de Wmo bij de inwoners?

Bijna één op de vijf mensen met een lichamelijke beperking weet niet dat ze zich voor ondersteuning tot de gemeente kunnen wenden. Mensen met een verstandelijke handicap of een psychische aandoening vinden de informatie over de Wmo lastig te begrijpen en wijzen erop dat ook hun hulpverleners lang niet altijd goed op de hoogte zijn.³

Beek

In november 2006, twee maanden voor de invoering van de Wmo, verscheen de eerste nieuwsbrief waarin de inwoners van de gemeente Beek op de hoogte werden gebracht van de veranderingen die met de invoering van de Wmo gepaard zouden gaan. Kort daarvoor was huis-aan-huis de Wmo-krant verspreid. Maatregelen om het zorgloket in de gemeente Beek beter te laten functioneren hebben gemiddeld één jaar vertraging opgelopen. Ten tijde van het onderzoek van de commissie (september 2009) was geen enkele van de zeven maatregelen uitgevoerd.

De ongeveer 400 inwoners die hulp in het huishouden kregen in 2006 en die hulp ook in 2007 zouden moeten krijgen hadden van de gemeente Beek een brief ontvangen met de vraag om aan te geven van welke zorgorganisatie men gebruik wilde maken, dan wel of men van een persoonsgebonden budget gebruik wilde maken. Ook via de *Maas- en Geleenbode* werd voor de overgang van deze hulpverlening uit de AWBZ naar de Wmo aandacht besteed om te voorkomen dat zij die behoefte hadden aan hulp in het huishouden tussen wal en schip zouden terechtkomen.

In maart 2007 verscheen de tweede nieuwsbrief waarin veel aandacht voor het Wmo-loket dat vanaf 1 januari 2007 van start was gegaan. De Wmo-consulenten die dit loket bemensen werden voorgesteld. Het aantal contacten met cliënten in de eerste zes weken van het bestaan van dit loket kregen ruim aandacht. Het ging hierbij om 101 bezoekers (drie per dag), 192 telefoongesprekken (ruim zes per dag) en 23 huisbezoeken (een per dag). Hiernaast werden ongeveer honderd aanvragen in behandeling genomen, waarvan de helft betrekking had op de verstrekking van hulpmiddelen en de andere helft op hulp in het huishouden.

³ Idem, blz. 15.

In juni 2007 verscheen de derde nieuwsbrief. Ook in deze nieuwsbrief relatief veel informatie over de activiteiten van het Wmo-loket. Het aantal bezoekers was over de eerste vijf maanden van 2007 opgelopen tot 299 en het aantal telefoongesprekken tot 710. Een vermelding van het aantal huisbezoeken ontbrak dit keer. In deze nieuwsbrief werd ook een evaluatie van het loket aangekondigd voor de zomer van 2007, maar deze evaluatie was in september 2009 nog niet uitgevoerd.⁴

In (vermoedelijk) juli 2007 verscheen de tweede Wmo-krant, een gezamenlijke uitgave van de gemeenten Stein, Beek en Schinnen. In deze krant komt de gemeente Beek nauwelijks aan bod, maar voor de bij de Wmo-betrokkenen en -belanghebbenden bevatte de krant duidelijke informatie waar fysiek en via internet voor deze personen nuttige informatie voorhanden is.

Naast deze informatie in druk bevat de website van de gemeente Beek (www.gemeentebeek.nl) informatie voor belanghebbenden en betrokken inwoners. In totaal zijn zeventien pagina's beschikbaar over de prestatievelden, over de voorzieningen, over de indicering, over de mogelijkheden tot participatie (via het Wmo-platform) en de tien meest gestelde vragen over de Wmo.

In april 2008 verscheen een speciale editie van de Bewonerskrant van de gemeente Beek met hierin het burgerjaarverslag 2007. In dit burgerjaarverslag brengt de burgemeester verslag uit over de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening aan de inwoners. Het verslag bevat veel statistische gegevens op dit vlak, maar de gemeentelijke dienstverlening waar het gaat om de Wmo schittert door afwezigheid.

Eijsden

De gemeente Eijsden stelt zich ten doel om het zorgloket door te ontwikkelen en om ervoor te zorgen dat alle inwoners weten waar ze met hun (aan)vragen terecht kunnen. De einddatum van in gang gezette en te zetten activiteiten om deze doelstelling te bereiken is globaal gehouden: 2009/2010.

Volgens de gemeente Eijsden zijn de inwoners over de voor hen van belang zijnde aspecten geïnformeerd door publicaties in *De Etalage*, een wekelijks verschijnend blad waarin een afzonderlijk deel is gewijd aan mededelingen van de gemeente. Nieuwsbrieven, speciale mailings en informatie op de website van de gemeente schitteren door afwezigheid. Raadpleging van de website van de gemeente Eijsden (www.eijsden.nl) levert een teleurstellend resultaat op: de zoeker met vragen naar de Wmo treft daar geen antwoorden aan.

Tenslotte het burgerjaarverslag. De burgemeester van Eijsden laat de getallen spreken. Veel feiten en cijfers passeren de revue, maar vragen over hoe vaak en waarvoor inwoners aanspraak maken op de Wmo blijven voor de lezer onbeantwoord.

⁴ Met of zonder schone lei? De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Beek, blz. 41.

Gulpen-Wittem

De gemeente Gulpen-Wittem geeft in haar uitvoeringsprogramma 2009-2010 concreet aan wat zij wil doen om de zorgloketfunctie verder te verbeteren. Daarnaast is ruimte gemaakt voor een evaluatie.

De gemeente Gulpen-Wittem investeert in de betrokkenheid van burgers en belanghebbenden. Dat blijkt uit de systematiek van huisbezoeken, nieuwsbrieven en ook via de website van de gemeente is het mogelijk om snel de meest belangrijke informatie voor cliënten te vinden. Wat de huisbezoeken betreft heeft de gemeente Gulpen-Wittem ervoor gekozen een externe partij (Bureau Seni Cura) alle aanvragers van individuele voorzieningen thuis te bezoeken. Hierdoor ontstaat een meer volledig beeld van de behoefte aan ondersteuning bij individuele cliënten. Ook biedt deze aanpak mogelijkheden voor maatwerk: niet elk verzoek om individuele ondersteuning is immers de best passende ondersteuning.

Meerssen

De gemeente Meerssen hanteert voor het functioneren van het zorgloket concrete en meetbare prestatieindicatoren. In 2009 moest het zorgloket bij 75 procent van de inwoners bekend zijn, in 2010 bij 85 procent en in 2011 95 procent. In 2010 moet bovendien 75 procent van de inwoners die het zorgloket bezoeken tevreden zijn over de informatie en doorverwijzing. Drie keer per jaar wordt het zorgloket geëvalueerd.

De gemeente Meerssen is tevreden over de betrokkenheid van burgers en belanghebbenden. De communicatie met burgers vindt plaats via *De Geulbode* en via de website van de gemeente, die toegankelijk is en veel informatie over de Wmo bevat. Ook vanuit de welzijnsinstelling Trajekt worden inwoners geïnformeerd. Voor de gemeente is het Wmo-loket niet de enige toegangspoort voor zorghulp. Politie, scholen, verenigingen, gemeente etc. zijn in gelijke zin toegangspoorten. Waar de zorgvraag ook binnenkomt, het probleem moet op de juiste plek worden opgepakt en op de juiste wijze aangepakt.

Nuth

Eén van de speerpunten bij de uitvoering van de Wmo in de gemeente Nuth betreft het zorgloket. Maar concrete maatregelen ontbreken en ook is geen sprake van een tijdschema waarmee het beoogde doel van een goed bereikbaar loket dat alle vragen kan beantwoorden kan worden bereikt.

De betrokkenheid van de burgers kan niet los worden gezien van de wijze waarop de gemeente Nuth tot nu toe de informatievoorziening over de Wmo heeft opgezet. Aan de ene kant bestaat bij de commissie de overtuiging dat bij aanvragen de gemeente actief is. Zo rond de negentig procent van de aanvragers krijgen een thuisbezoek. Via (vrijwillige) Wmo-voorlichters gaat de gemeente systematisch op zoek naar inwoners die maatschappelijke ondersteuning behoeven. Maar voor diegenen die niet de weg naar het zorgloket en de Wmo-voorlichters weten te vinden ontbreken voor de hand liggende communicatiemogelijkheden. De website van de gemeente Nuth biedt in dit opzicht geen soelaas. Niet voor niets is communicatie tot een van de vier speerpunten van het beleidsplan gemaakt. Maar zonder duidelijk overdachte activiteiten en een strak tijdschema ligt het risico van mislukking op de loer.

Valkenburg aan de Geul

De gemeente Valkenburg aan de Geul wil het Wmo-loket verbeteren en verder uitwerken. Hierbij gaat het onder meer om het spreekuur van maatschappelijk werk in het Wmo-loket en de deskundigheidsbevordering van de klantmanagers. De resultaten worden getoetst met behulp van een tevredenheidsonderzoek.

Wat de communicatie betreft kent de gemeente een rijk geschakeerd geheel aan middelen:

- Wmo-krant, huis-aan-huis, enkele keren per jaar
- Eigen website, die veel informatie over de Wmo bevat, maar wellicht door deze overdaad aan informatie minder toegankelijk is voor inwoners met hele basale, praktische vragen
- Regelmatige publicaties in *Heuvelland Aktueel*
- Aandacht via lokale televisie
- Aangesloten bij www.regelhulp.nl
- Steunpunt in Vilt
- Contacten met huisartsen en maatschappelijk werk (doorverwijzingen Wmo)
- Contacten met woning(bouw)corporaties.

Bijna alle (98 procent) van de aanvragen wordt via huisbezoeken beoordeeld. Tachtig procent van de aanvragen wordt in eigen huis geïndiceerd. Daardoor kan de behandeling van de aanvragen sneller en dus ook goedkoper (maar niet slechter) worden geregeld.

2.3 Wat is het gebruik van de (individuele) voorzieningen?

In 2008 vroeg in heel Nederland een half miljoen mensen Wmo-voorzieningen aan. Het gaat gemiddeld om 28 op de 1000 inwoners, maar er zijn tussen gemeenten forse verschillen.⁵

Beek

In 2009 werden in Beek 803 aanvragen voor Wmo-voorziening ingediend. Hiervan werden 95 aanvragen afgewezen.⁶ Het aantal aanvragers in Beek ligt bijna twee keer zo hoog als het gemiddelde in heel Nederland.

Eijsden

In Eijsden ging het om 421 aanvragen. Cijfers over het aantal afgewezen aanvragen zijn niet beschikbaar gesteld.⁷ Het aantal aanvragers in Eijsden ligt ruim tien procent boven het landelijke gemiddelde.

Gulpen-Wittem

Wat Gulpen-Wittem betreft is het aantal aanvragers 608, maar is het de commissie niet bekend hoeveel aanvragen zijn afgewezen.⁸ Het aantal aanvragers in Gulpen-Wittem ligt bijna de helft boven het landelijk gemiddelde.

⁵ Idem, blz. 15.

⁶ E-mail van de heer J. Hamers van 26 mei 2010 om 12.11 uur.

⁷ E-mail van mevrouw T. Bychkova van 26 mei 2010 om 12.23 uur.

⁸ E-mail van mevrouw B. Deiana van 25 mei 2010 om 10.53 uur.

Meerssen

In Meerssen deden in 2009 898 inwoners een beroep op Wmo-voorzieningen. 96 aanvragen werden afgewezen en 134 zijn in behandeling of ingetrokken.⁹ Het aantal aanvragers in Meerssen ligt bijna veertig procent boven het landelijk gemiddelde.

Nuth

Voor Nuth is het aantal aanvragers 659, maar is het de commissie niet bekend hoeveel aanvragen zijn afgewezen.¹⁰ Het aantal aanvragers in Nuth ligt bijna veertig procent boven het landelijk gemiddelde.

Valkenburg aan de Geul

In Valkenburg aan de Geul werden in 2009 694 aanvragen ingediend, waarvan 44 werden afgewezen.¹¹ Het aantal aanvragers in Valkenburg ligt veertig procent boven het landelijk gemiddelde.

2.4 Hoe staat het met tevredenheid en klachten?

Hieronder zijn de belangrijkste uitkomsten van de jaarlijkse tevredenheidsonderzoeken weergegeven. In het algemeen maken alle gemeenten gebruik van hetzelfde bureau dat op dit soort onderzoeken een bijna-monopolie heeft. Alleen de gemeente Nuth heeft in 2008 aansluiting gezocht bij het bureau onderzoek & statistiek van de gemeente Heerlen. De methodiek roept vragen op. Deze vragen hebben betrekking op het gebruik van de populaties voor de steekproeven en op de omstandigheden waaronder cliënten de vragenlijsten invullen. Voor alle onderzoeken worden steekproeven onder cliënten gebruikt. Dit betekent dat de tevredenheid over de Wmo met negen prestatievelen beperkt wordt tot de inwoners die gebruik maken van voorzieningen (individuele en collectieve voorzieningen), maar dus niet alle inwoners. Bovendien bestaat weinig inzicht in de wijze waarop de cliënten de vragenlijsten invullen. Doen ze dat zelf of vragen ze hun hulpverlener hen hierbij te helpen?

Tabel 1: *Tevredenheidsonderzoeken*

Gemeente	Beek	Eijsden	Gulpen-Wittem	Meerssen	Nuth	Valkenburg
Toegang tot de ondersteuning	7,1	7,6	7,1	7,5	7,6	7,4
Wachttijd	76	81	79	78	87	74
Hulp in het huishouden	8,0	8,3	8,0	8,1	7,7	7,7
Verstrekking hulpmiddelen	7,1	7,3	7,2	7,1	7,2	7,6
Bekendheid met Wmo-raad	29	35	43	30	27	50
Tevredenheid over Wmo-raad	76	88	84	91	72	81

Bron: SGB0-tevredenheidsonderzoeken 2008 en tevredenheidsonderzoek Nuth 2008. De tevredenheid is in cijfers (bv. 7,1) en in percentages (bv. 76) gemeten.

⁹ E-mail van de heer W. Creusen van 25 mei 2010 om 11.35 uur.

¹⁰ E-mail van de heer K. Schuman van 21 mei 2010 om 14.59 uur.

¹¹ E-mail van mevrouw M. Pluijmen van 26 mei 2010 om 10.54 uur.

In Nederland worden gemiddeld zeventien bezwaarschriften per 1000 aanvragen ingediend.¹² Bij de onderstaande vergelijking moet de kanttekening worden geplaatst dat in de zes gemeenten het aantal aanvragen varieert tussen 421 (Eijsden) en 898 (Meerssen). Hiermee bevinden de gemeenten zich – statistisch gezien – onder de ondergrens. Hierom moet – gelet op het hierbij gepaard gaande beperkte aantal bezwaren – voorzichtigheid worden betracht bij het maken van een vergelijking.

Beek

In 2008 werden achttien bezwaarschriften ingediend, waarvan twaalf ongegrond waren, zes gegrond en een is ingetrokken. In 2009 bedroeg het aantal bezwaarschriften twaalf, waarvan er acht ongegrond waren, drie ongegrond en wederom een is ingetrokken. In 2008 lag het aantal bezwaarschriften dicht bij het landelijk gemiddelde, in 2009 duidelijk daaronder.¹³

Eijsden

In 2008 werden twaalf bezwaarschriften ontvangen, waarvan er negen werden ingetrokken en drie ongegrond waren. In 2009 waren dat er zeven die alle zijn ingetrokken. Het aantal bezwaarschriften ligt in Eijsden boven het landelijk gemiddelde, maar het aantal ingetrokken bezwaarschriften is zo hoog dat uiteindelijk Eijsden ver onder het landelijk gemiddelde zit.¹⁴

Gulpen-Wittem

In Gulpen-Wittem werden in 2008 twaalf bezwaren ingediend. Zeven van deze bezwaren zijn ingetrokken, drie zijn ongegrond verklaard. Over 2009 ontbreken gegevens.

Meerssen

Het aantal bezwaarschriften in 2008 bedroeg in Meerssen zes, waarvan er twee gegrond waren en vier ongegrond. In 2009 waren er zeven bezwaarschriften, waarvan een gegrond, vijf ongegrond en een nog in behandeling is.¹⁵ Meerssen zit dus ver beneden het landelijk gemiddelde.

Nuth

In Nuth werden in 2008 dertien bezwaren ontvangen. Samen met nog uit eerdere jaren uitstaande bezwaarschriften ging het in 2008 om zeventien bezwaren, waarvan vijftien ongegrond werden verklaard, één gegrond en één via bemiddeling is afgehandeld. Over 2009 ontbreken de gegevens. Afgaande op 2008 ligt het aantal bezwaarschriften in Nuth vrij hoog.

¹² Met of zonder schone lei? De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Beek, blz. 16.

¹³ E-mail van de heer J. Hamers van 26 mei 2010 om 12.11 uur.

¹⁴ E-mail van mevrouw T. Bychkova van 26 mei 2010 om 12.23 uur.

¹⁵ E-mail van de heer W. Creusen van 25 mei 2010 om 11.35 uur.

Valkenburg aan de Geul

In Valkenburg werden in 2008 acht bezwaarschriften ingediend. Hiervan werden er vier ingetrokken, drie waren gegrond en een ongegrond. In 2009 waren er vier bezwaarschriften, waarvan twee werden ingetrokken, een ongegrond is en een nog in behandeling.¹⁶

2.5 Wat zijn de kosten van de Wmo?

Elke gemeente hanteert een eigen omschrijving van de met de Wmo gemoeide uitgaven. Zie ook paragraaf 2.8. Hieronder worden de uitgaven voor voorzieningen weergegeven zoals de commissie die gegevens beschikbaar heeft uit diverse gemeentelijke bronnen. Het gaat hier uitsluitend om uitgaven voor voorzieningen, andere prestatievelden blijven buiten beschouwing.

Tabel 2: *Uitgaven voorzieningen*

Gemeente	Beek ¹⁷	Eijsden ¹⁸	Gulpen-Wittem ¹⁹	Meerssen	Nuth ²⁰	Valkenburg ²¹
Kosten	2.511.266	1.697.595	2.200.000	3.073.999	2.563.174	3.313.000

De financiële verantwoording per gemeente is dermate verschillend dat de commissie hierover geen oordeel kan uitspreken.

2.6 Hoe verloopt de verantwoording naar de gemeenteraad?

Beek

Bij de invoering van de Wmo heeft het college van Beek de gemeenteraad toegezegd de raad te informeren met een regelmatig te verschijnen nieuwsbrief en jaarlijkse rapportage. Deze rapportage zou voor het eerst in december 2008 aan de gemeenteraad worden aangeboden, maar dat is uiteindelijk pas in mei 2009 gebeurd. De rapportage vervangt ook de nieuwsbrieven.

Eijsden

Weliswaar stelt de gemeente Eijsden uitvoeringsprogramma's op om de voortgang van in het beleidsplan opgenomen maatregelen te bewaken maar deze uitvoeringsprogramma's worden niet aan de gemeenteraad voorgelegd.

¹⁶ E-mail van mevrouw M. Pluijmen van 26 mei 2010 om 10.54 uur.

¹⁷ Begroting gemeente Beek 2009.

¹⁸ Financieel overzicht Projectgroep Wmo Eijsden. Dit bedrag is exclusief kosten van leefbaarheidsonderzoeken en doorberekening van uitgaven voor onderwijs, cultuur, welzijn en sport.

¹⁹ Gegevens van de gemeente Gulpen-Wittem over verwachte uitgaven hulp in het huishouden en hulpmiddelen 2009.

²⁰ Jaarverslag 2008 Wet maatschappelijke ondersteuning. De individuele voorzieningen, blz. 10 en 12.

²¹ Rekening 2009 gemeente Valkenburg aan de Geul. Dit bedrag is inclusief 420.000 euro aan achterstallige betalingen voor hulp in het huishouden.

Gulpen-Wittem

Zulke uitvoeringsprogramma's worden in Gulpen-Wittem wel aan de gemeenteraad voorgelegd. De commissie constateerde eerder een aanmerkelijke verbetering van de kwaliteit van deze programma's. Het laatste uitvoeringsprogramma biedt de raad de gelegenheid de voortgang kritisch te volgen.

Meerssen

In Meerssen wordt de gemeenteraad regelmatig met behulp van presentaties geïnformeerd over de uitvoering van het beleidsplan. Dit beleidsplan telt 53 activiteiten die voor het grootste deel al zijn gerealiseerd.

Nuth

Van alle gemeenten was Nuth de laatste met de vaststelling van het Wmo-beleidsplan. Dat gebeurde op 14 juli 2009.

Valkenburg aan de Geul

In Valkenburg aan de Geul stemde de gemeenteraad met het beleidsplan in op 17 december 2007, maar de door de raad gevraagde jaarlijkse evaluaties zijn niet in de vorm die de raadsleden wensten aan de gemeenteraad voorgelegd.

2.7 Hoe is de verantwoording naar de inwoners en wat is de rol van de Wmo-raden en –platforms?

Alle gemeenten beschikken over een Wmo-platform of een Wmo-raad. De benaming verschilt, maar behalve dit semantische verschil gaat het om een door de gemeente ingesteld adviesorgaan. In de zes gemeenten is ervoor gekozen om vertegenwoordigers van zorginstellingen en maatschappelijke organisaties deel te laten uitmaken van de raad of het platform. De voorzitters zijn uitgekozen op grond van onafhankelijkheid.

Beek

Het Wmo-platform van de gemeente Beek heeft twee zelfevaluaties uitgevoerd.

Uit de eerste zelfevaluatie blijkt dat de meeste doelgroepen in de Wmo binnen het Wmo-platform zijn vertegenwoordigd. Vertegenwoordigers van of namens dak- en thuislozen en verslaafden ontbreken, maar dat is gelet op de schaal van de gemeente Beek begrijpelijk. Ook vertegenwoordigers van mensen met een zintuiglijke beperking ontbreken om die reden. Wel zijn buiten de traditionele Wmo-groepen ook vakbonden en huurdersbelangenvereniging vertegenwoordigd. Opvallend in de eerste zelfevaluatie is de lage score die het Wmo-platform toekent aan het Wmo-beleid van de gemeente. Alleen het tot stand komen van de beleidsnota, het Wmo-beleidsplan, krijgt een voldoende (6). De andere prestaties van de gemeente (beleid individuele voorzieningen, beleid individueel vervoer, indicatiestelling van hulp bij het huishouden, informatievoorziening en het loket) krijgen een onvoldoende.

Over het eigen functioneren is het Wmo-platform in de zelfevaluatie beter te spreken. Onderlinge samenwerking, werksfeer, vergaderorde, voorzitterschap, de ruimte om onafhankelijke keuzes te maken, de gemeenschappelijke visie en de ruimte voor eigen initiatieven scoren ruim voldoende tot goed. Zowel de taakverdeling, de kennis over de doelgroepen en de kennis over de Wmo-prestatievelden als de mogelijkheid om zelf strategie te bepalen scoren voldoende. Daar lijkt ruimte voor verbetering.

In 2009 heeft het Wmo-platform deze in samenwerking met het Verwey-Jonker Instituut ontwikkelde zelfevaluatie herhaald. Het platform is vol lof over de wijze waarop de gemeente omgaat met het platform. Het platform heeft in ruime mate het gevoel serieus te worden genomen en de sfeer tijdens het overleg met de gemeente is ook goed. Slecht te spreken is het platform over de aan het platform gegunde tijd om adviezen voor te bereiden en ook schort het aan terugkoppeling van de gemeente. Het platform blijft in deze laatste zelfevaluatie ontevreden over de aanbesteding van de hulp bij het huishouden (waarderingcijfer 3 op een schaal van tien) en de verordening individuele voorzieningen (waarderingcijfer 4). De informatievoorziening en het loket scoren bij het platform een onvoldoende.

Eijsden

Op 21 november 2007 werd in Eijsden en Margraten de Wmo-raad geïnstalleerd. Geheel in lijn met de samenwerking met Margraten ging het hier om een gezamenlijke Wmo-raad voor de gemeente Eijsden én de gemeente Margraten. Dat zoveel tijd met de vorming en installatie van de Wmo-raad was gemoeid ligt volgens de gemeente aan drie oorzaken. In de eerste plaats was het zoeken naar kandidaten voor de Wmo-raad tijdrovend. De gemeenten hadden hiervoor het Huis van de Zorg ingeschakeld. Verder nam het zoeken naar de juiste juridische vorm van de Wmo-raad nodeloos veel tijd in beslag en moest ten slotte worden nagedacht over een werkwijze die “eenduidig” was.

De Wmo-raad bestaat uit twaalf leden en een voorzitter. Bij de installatie bleken nog twee vacatures te bestaan: het ging daarbij om vertegenwoordigers uit de doelgroep jongeren en geestelijke gezondheidszorg. Het is tot nu toe onmogelijk gebleken de raad met vertegenwoordigers uit deze groepen te versterken.

Gulpen-Wittem

De gemeente Gulpen-Wittem heeft lang geworsteld met de oprichting van de Wmo-raad. Op 1 januari 2008 fuseerden de gehandicaptenraad en de seniorenraad in de Stichting Belangenbehartiging Ouderen en Gehandicapten. Daarnaast was een klankbordgroep Wmo-WWZ actief, die uit aanbieders en vragers van WWZ-diensten bestond. Voorzitter was wethouder Leurs-Mordang. Deze klankbordgroep nam de adviesfunctie van de seniorenraad en het gehandicaptenplatform over, waardoor de vreemde constellatie ontstond dat de klankbordgroep onder voorzitterschap van wethouder Leurs-Mordang wethouder Leurs-Mordang ging adviseren. Aan deze situatie kwam pas begin 2009 een einde toen een onafhankelijke Wmo-adviesraad werd opgericht onder aanvoering van een onafhankelijke voorzitter. De Wmo-adviesraad is samengesteld uit personen die nadrukkelijk afkomstig zijn uit organisaties die tot het werkterrein van de Wmo horen. De leden zijn afkomstig uit de klankbordgroep die onder voorzitterschap van de verantwoordelijke wethouder stond.

Meerssen

Op 21 september 2007 heeft het college van burgemeester en wethouders van Meerssen het Wmo-platform ingesteld. Het platform telt twaalf leden. De leden beschikken over ervaring en deskundigheid op de meeste prestatievelden van de Wmo, met dien verstande dat de prestatievelden 7, 8 en 9 geen specifieke vertegenwoordiging in het platform kennen. Uit de gesprekken van de commissie met de portefeuillehouder, met ambtenaren en met de voorzitter van het Wmo-platform komt naar voren dat de samenwerking goed is, maar nog wel verbeterd kan worden. Op 8 april 2008 heeft het college het huishoudelijk reglement van het platform goedgekeurd. Hiermee is de positie van het platform geformaliseerd. Het platform kan het college gevraagd en ongevraagd adviseren, de gemeenteraad kan gevraagd worden geadviseerd. Van deze laatste mogelijkheid is de afgelopen twee jaar geen gebruik gemaakt.

Nuth

De verhoudingen tussen het Wmo-platform en de gemeente Nuth zijn ronduit slecht. Anders dan in veel andere gemeenten hebben verschillende organisaties het initiatief tot oprichting van een Wmo-platform genomen en niet de oprichting van zo'n platform in handen van de gemeente gelegd. Het initiatief van de Katholieke Bond van Ouderen en het gehandicaptenplatform Nuth in september 2006 werd door de gemeente met gemengde gevoelens begroet. Enerzijds was ruim voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet de betrokkenheid van een Wmo-platform al organisatorisch op de rails gezet. Anderzijds was sprake van een "enorm ambitieniveau" waarmee het platform aan zijn missie begon. Het platform is van 'onderop' tot stand gekomen. Dit wil zeggen dat maatschappelijke en zorgorganisaties in Nuth in het Wmo-platform vertegenwoordigd zijn. Op zichzelf zijn wat de representativiteit betreft geen kanttekeningen te plaatsen. Maar de ambities van platform en gemeente lopen uiteen.

Bij de advisering over het beleidsplan kwamen tegenstellingen tussen gemeente en platform aan het licht. De gemeente beschouwt het beleidsplan als kadernota en wil op specifieke onderdelen verwijzen naar onderliggende beleidsnota's en beleidsnotities. Zodoende zou het beleidsplan niet bij elke verandering op een onderliggend beleidsterrein aanpassing behoeven. Het platform koos een volstrekt andere positie: het beleidsplan zou integraal moeten weergeven wat op de prestatievelden stond te gebeuren. Achter deze tegenstelling zat volgens de gemeente gebrek aan kennis over gemeentelijke procedures en over de wijze van werken bij de gemeente. Het platform verwijt op zijn beurt de gemeente een gebrek aan ambities. Dat openbaart zich onder andere op het prestatieveld 4 (mantelzorg en vrijwilligers). De gemeente stelt zich terughoudend op, het platform kiest voor een veel actievere rol. De gemeente wil eerst nagaan of behoefte bestaat aan ondersteuning alvorens met maatregelen te komen.

Op 15 december 2008 vond overleg plaats tussen het platform en wethouder J.J.C. van den Berg. Deze maakte met het platform werkafspraken. Leden van het platform en ambtenaren van de gemeente Nuth kwamen in aparte beraden bijeen en bespraken de verschillende onderdelen van het beleidsplan en van het advies om te bezien waar een gemeenschappelijke noemer kon worden gevonden. Maandelijks vond en vindt overleg plaats van het platform met de wethouder.

Deze werkafspraken betekenen niet dat de verhouding tussen platform en gemeente nu goed is. Tegelijk met het beleidsplan stelde de gemeente een verordening burgerparticipatie op waarin de rol van het Wmo-platform werd beschreven. De gemeente koos ervoor om het Wmo-platform advies te vragen over de prestatievelden 2 tot en met 6.

De prestatievelden 7, 8 en 9 vallen onder de beleidsverantwoordelijkheid van de gemeente Heerlen, prestatieveld 1 (sociale cohesie) is in de ogen van de gemeente zo breed dat sprake zou zijn van een 'overload' aan adviesaanvragen en dat advies zou (moeten) worden gevraagd over onderwerpen die zijdelings of in het geheel geen raakvlakken hadden met de Wmo. Niet verwonderlijk is dat met deze opstelling de gemeente tegen het zere been van het platform aanschopte.

Het Wmo-platform heeft zelf ook moeite om zijn rol als adviseur van het college te vervullen. Zo heeft het platform alle politieke partijen in de gemeente Nuth benaderd met een "wensenlijst" voor opname in de programma's voor de verkiezingen voor de gemeenteraad op 6 maart 2010.

Valkenburg aan de Geul

Valkenburg aan de Geul kent een al langer bestaande, goed functionerende Wmo-raad, die uit tien leden bestaat. Deze leden hebben allen een achtergrond in een van de prestatievelden van de Wmo (ouderen, mensen met een beperking, geestelijke gezondheidszorg, mantelzorgers en vrijwilligers, sport, jeugd en cliëntenorganisaties). Het contact met de gemeente is goed. Maandelijks vindt overleg met de gemeente plaats. De contacten met de ambtelijke organisatie zijn goed. Wmo-raad en gemeentelijke organisatie zijn goed op elkaar ingespeeld. De Wmo-raad heeft zich zo georganiseerd dat onder zijn hoede ook een groot aantal organisaties zijn verenigd in het Wmo-platform. Wmo-raad en Wmo-platform houden de vinger aan de pols, maar werken ook constructief mee bij de uitwerking van het Wmo-beleid van de gemeente Valkenburg aan de Geul. De gevraagde, maar ook ongevraagde adviezen van de Wmo-raad worden serieus genomen.

2.8 Hoe ziet de financiële verantwoording er uit?

Limburgse gemeenten besteden per hoofd van de bevolking jaarlijks gemiddeld 186 euro aan de Wmo.²² Het is echter niet duidelijk hoeveel de Wmo in Beek, Eijsden, Gulpen-Wittem, Meerssen, Nuth en Valkenburg aan de Geul kost, omdat de financiële verantwoording ernstig tekortschiet. Hieronder wordt uitsluitend gekeken naar de uitgaven voor voorzieningen. Andere prestatievelden blijven buiten beschouwing.

Tabel 3: *Uitgaven voor voorzieningen* (in euro's)

Gemeente	Beek ²³	Eijsden ²⁴	Gulpen-Wittem ²⁵	Meerssen	Nuth ²⁶	Valkenburg ²⁷
Kosten	2.511.266	1.697.595	2.200.000	3.073.999	2.563.174	3.313.000
Kosten per inwoner	147	145	147	156	162	194

²² CBS Webmagazine van 17 juni 2009.

²³ Begroting gemeente Beek 2009.

²⁴ Financieel overzicht Projectgroep Wmo Eijsden. Dit bedrag is exclusief kosten van leefbaarheidsonderzoeken en doorberekening van uitgaven voor onderwijs, cultuur, welzijn en sport.

²⁵ Gegevens van de gemeente Gulpen-Wittem over verwachte uitgaven hulp in het huishouden en hulpmiddelen 2009.

²⁶ Jaarverslag 2008 Wet maatschappelijke ondersteuning. De individuele voorzieningen, blz. 10 en 12.

²⁷ Rekening 2009 gemeente Valkenburg aan de Geul. Dit bedrag is inclusief 420.000 euro aan achterstallige betalingen voor hulp in het huishouden.

De verantwoording per gemeente verschilt. Uitgaven voor de Wmo 'verdwijnen' in de jaarrekeningen in grotere programma's. Bovendien is het lastig om de prestatievelden te herleiden tot begrotingsposten. Dit maakt het voor de commissie onmogelijk om uitspraken in vergelijkende zin te doen.

3. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

1. Algemeen

De gemeenten werden bij de invoering van de Wmo geconfronteerd met dezelfde uitdagingen en problemen. En in alle zes gemeenten is sprake van dezelfde ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de Wmo. Het gaat hier om vergrijzing en ontgroening, om het in stand houden van voorzieningen in kernen en om de beheersing van de met de uitvoering van de Wmo gemoeide kosten. Dit roept de vraag op waarom de commissie zeven onderzoeksrapporten en niet slechts één heeft opgesteld. Het antwoord op deze vraag levert de eerste conclusie: de zes gemeenten hebben ieder op hun eigen wijze de invoering én de uitvoering van de Wmo ter hand genomen.

Door deze gescheiden aanpak ontstaan verschillen. Wie in Gulpen-Wittem een beroep doet op Wmo-voorzieningen weet dat zijn aanvraag professioneel en integraal wordt gezien. Van alle gemeenten voorziet Gulpen-Wittem de gemeenteraad ook met uitvoeringsinformatie die het mogelijk maakt de uitvoering van de Wmo kritisch te volgen. Meerssen en Valkenburg aan de Geul doen hier niet veel voor onder. Nuth neemt een middenpositie in. Maar Beek en Eijsden zouden er goed aan doen de voorbeelden van hun buurgemeenten te volgen.

2. Beleid

- Van de gemeenten werd bij de invoering van de Wmo veel gevraagd. De Wmo is meer dan optelsom van wettelijke regelingen die naar deze nieuwe wet zijn overgeheveld. Van de gemeenten werd gevraagd samenhang tussen de negen prestatievelden tot stand te brengen. Aanvankelijk lag de nadruk van de onderzochte gemeenten op het naar behoren regelen en organiseren van de nieuwe taken bij de hulp in het huishouden. De gemeenten Gulpen-Wittem, Meerssen en Valkenburg aan de Geul zijn duidelijk verder gegaan en hebben bruggen geslagen naar aanpalende beleidsterreinen zoals wonen, inkomen en voorzieningen.

- Geen van de gemeenten is er tot nu toe in geslaagd de in de beleidsplannen voor de uitvoering van de Wmo opgenomen doelstellingen systematisch te verwezenlijken. Toetsbare tussenstappen en concrete maatregelen met een helder tijdschema ontbreken. Evaluaties blijven (te) vaak achterwege. Er bestaat een scheve verhouding tussen de uitwerking van doelstellingen en voornemens en de verantwoording over de uitvoering.

- De wijze waarop de gemeente Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul de inwoners informeren over de Wmo en over de betekenis van deze wet voor degenen die in aanmerking komen voor ondersteuning verdient navolging.

3. Uitvoering

- Toereikende informatie over de uitvoering van de Wmo ontbreekt in de gemeenten. Het hiervoor beschikbare instrumentarium (veelal tevredenheidsonderzoeken en benchmarkonderzoeken) kent methodische tekortkomingen. De aanpak in Eijsden (focusgroepen) en in Nuth (op de gemeente toegesneden eigen onderzoek) komt aan deze tekortkomingen voor een groot deel tegemoet.

- De wijze waarop de gemeente Valkenburg aan de Geul organisatorisch de uitvoering van de Wmo ter hand heeft genomen verdient navolging.

4. Verantwoording

- De wijze van verantwoording aan de gemeenteraden over de kosten van de uitvoering van de Wmo moet veel beter. De gemeenteraden en de burgers weten niet waar ze aan toe zijn als het gaat om de kosten van de Wmo in hun gemeente.
- De betrokkenheid van Wmo-raden en –platforms is met uitzondering van Nuth goed. Aan de representativiteit van de raden en platforms valt niets af te dingen. De wijze waarop in Valkenburg aan de Geul de gemeente (wethouder en ambtelijke organisatie) met de Wmo-raad omgaat en de Wmo-raad met de gemeente omgaat is een uitstekende handleiding voor horizontale verantwoording.

Aanbevelingen:

1. Algemeen

- Het loont de moeite van elkaar te leren. Elke gemeente excelleert op onderdelen en er zijn gemeenten die op belangrijke punten achterblijven op buurgemeenten. Het is tijd voor een inhaalslag.
- Beek, Eijsden en Nuth kunnen profijt hebben van de meer integrale en brede aanpak van Gulpen-Wittem, Meerssen en Valkenburg aan de Geul.
- De organisatorische aanpak in Valkenburg aan de Geul biedt kansen voor alle vijf andere gemeenten.
- Van de wijze waarop Beek, Eijsden en Nuth hun inwoners informeren over de betekenis van de Wmo en betrekken bij de Wmo kunnen de andere gemeenten leren.

2. Beleid en uitvoering

- De commissie beveelt aan tot een gezamenlijke opstelling te komen van het volgende vierjaarlijks aan de gemeenteraden voor te leggen beleidsplan. Waarom in zes gemeenten met grotendeels dezelfde problematiek elk afzonderlijk een moeizaam en duur traject van opstelling en behandeling van het nieuwe beleidsplan? De commissie beveelt aan om gezamenlijk een voor alle zes gemeenten (grotendeels) gelijk beleidsplan op te stellen. Zo'n plan (2012-2015) biedt tegelijkertijd ook mogelijkheden voor meer samenwerking bij de uitvoering van de Wmo.
- De financiële mogelijkheden voor de uitvoering van de Wmo komen onder druk te staan. De vergrijzing zal een groei van de aanspraken op collectieve en individuele voorzieningen met zich meebrengen. De financiële buffers die een aantal gemeenten hebben aangelegd zijn onvoldoende om de met de toename van aanspraken gepaard gaande extra uitgaven op te vangen.

3. Verantwoording

- Elke gemeente stelt jaarlijks een uitvoeringsprogramma op en voegt dit als bijlage bij de jaarlijks in november te behandelen ontwerp-begroting. In mei van het op het begrotingsjaar volgende jaar verantwoordt de gemeente zich over wat van het uitvoeringsprogramma is terechtgekomen.
- Aan de begroting en de jaarstukken zou een afzonderlijke paragraaf Wmo kunnen worden toegevoegd. Overeenkomstig het besluit begroting en verantwoording (BBV) is het aantal in de jaarstukken op te nemen paragrafen niet limitatief. Het staat gemeenten vrij om aan de zeven verplichte paragrafen extra paragrafen toe te voegen. In een paragraaf is het mogelijk om een dwarsdoorsnede te maken en door de programma's heen de informatie over een beleidsthema als de Wmo weer te geven. In zo'n paragraaf kunnen zowel de financiële gegevens als de beleidsmatige informatie aan de orde komen.
- De financiële verantwoording moet beter. Zelfs binnen gemeenten, zoals Beek en Meerssen, doen verschillende berekeningen van de kosten van de Wmo de ronde. Afgaande op in beleidsdocumenten genoemde bedragen varieert het beslag op de gemeentelijke financiën van tien procent tot een derde van de gemeentelijke jaarbegroting. De gemeenteraden en de inwoners dienen te beschikken over de precieze kosten van de met de Wmo gemoeide uitgaven. Anders valt er op dit vlak niet bij te sturen en kunnen noodzakelijke keuzes niet goed onderbouwd worden genomen.
- In Nuth moeten gemeente en Wmo-platform de strijdbijl begraven. Het platform moet de ruimte krijgen over alle prestatievelden gevraagd en ongevraagd te adviseren, maar tegelijkertijd moet het platform prioriteiten stellen.

Aan een sterk verbeterde verstandhouding ligt een jaarlijks adviesprogramma ten grondslag waarin gemeente en platform vastleggen waarover in het komende jaar wordt geadviseerd. Mocht dit adviesprogramma vóór 1 januari a.s. niet tot stand zijn gekomen dan beveelt de commissie de gemeenteraad aan om bij het college aan te dringen op ontbinding van het Wmo-platform en het onder onafhankelijk voorzitterschap samenstellen van een nieuw platform.

Bijlagen

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

Commissie Zorg om jeugd, 'Van Klein naar Groot'. Vereniging Nederlandse Gemeenten, juni 2009

Gijs van Houten, Mathijs Tuynman, Rob Gilsing, 'Eerste tussenrapportage Wmo-evaluatie. De invoering van de Wmo: gemeentelijk beleid in 2007.' Sociaal en Cultureel Planbureau, augustus 2008

Mirjam de Klerk, Anna Maria Marangos, Martha Dijkgraaf, Alice de Boer, 'Derde tussenrapportage Wmo-evaluatie. De ondersteuning van Wmo-aanvragers.' Sociaal en Cultureel Planbureau, juni 2009

Mirjam de Klerk, Rob Gilsing, Joost Timmermans (red.), 'Op weg met de Wmo. Evaluatie van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2007-2009.' Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2010

Anna Maria Marangos, Mieke Cardol, Martha Dijkgraaf, Mirjam de Klerk, 'Vierde tussenrapportage Wmo-evaluatie. Ondersteuning en participatie van mensen met een lichamelijke beperking: twee jaar na de invoering van de Wmo.' Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2010

J.M. Peeters en J. Rademakers, 'CQ-Index Hulp bij het Huishouden: meetinstrumentontwikkeling. Kwaliteit van de hulp bij het huishouden vanuit het perspectief van cliënten'. NIVEL, Utrecht 2009

Provincie Limburg, 'Limburg doe(t) mee! De Wmo in Limburg: Evaluatie vanuit het perspectief van gemeenten, cliënten en thuiszorgaanbieders'. Maastricht, december 2008

Rekenkamer Den Haag, 'Zicht op invoering en uitvoering. Onderzoek naar de beleidsvorming en toekomstige evaluatie van de Wmo.' Den Haag, december 2008

Rekenkamercommissie Beek, Eijsden, Gulpen-Wittem, Meerssen, Nuth, Valkenburg aan de Geul:

- Met of zonder schone lei? De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Beek. Beek 8 september 2009
- Oude wijn in nieuwe zakken? De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Eijsden. Eijsden 25 september 2009
- Midden in de roos geschoten? De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Gulpen-Wittem. Gulpen-Wittem 16 november 2009
- Niets nieuws onder de Wmo? De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Nuth. Nuth 29 januari 2010
- Meedoen en ondersteunen: keuzes of knelpunten? De uitvoering van de Wet maatschappelijk ondersteuning in Valkenburg aan de Geul. Valkenburg aan de Geul 26 maart 2010
- Op de Meerssener weg naar de Wmo. De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Meerssen. Meerssen 28 mei 2010

Rekenkamercommissies Parkstad Limburg, 'De Wmo uit de startblokken. Aandachtspunten Beleidsplan Wmo'. Heerlen, juni 2007

Rekenkamercommissie Teylingen, 'Wmo, de raad aan zet. Een onderzoek naar sturingsmogelijkheden en burgerparticipatie bij de Wmo in de gemeente Teylingen, Teylingen, 17 november 2009

Rekenkamer Venlo, 'Wmo: meedoen tegen (w)elke prijs?' Venlo, september 2007

Rekenkamer Zaandam, 'De Wmo in Zaanstad. Het persoonsgebonden budget voor huishoudelijke hulp'. Zaanstad, april 2009

Rekenkamercommissie Zaltbommel, 'Wmo in Zaltbommel: Voor elkaar? Onderzoek naar de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in Zaltbommel.' Zaltbommel, december 2007

Sociaal en Cultureel Planbureau, 'De sociale staat van Nederland'. Den Haag, november 2009

Sociaal en Cultureel Planbureau, 'Maten voor gemeenten 2009'. Den Haag, november 2009

Bijlage 2

Overzicht eerdere onderzoeken rekenkamercommissie-zl

2006	Nuth	Onder de loep	Declaratiegedrag in de gemeente Nuth
2006	Gulpen-Wittern	Tere plekken	Integriteit en wegwerkzaamheden aan de Slenakerweg in Gulpen-Wittern
2006	Meerssen	In de Meerssense maat	Onderzoek naar de organisatieontwikkeling van de gemeente Meerssen 1993-2006
2007	Eijsden	Een goede buur of een verre vriend	De samenwerking tussen Eijsden en Margraten in de startblokken
2007	Eijsden	Vooronderzoek naar de financiering van het centrumplan in de gemeente Eijsden	
2007	Gulpen/Wittern	Kompas of glazen bol?	Onderzoek naar het sturingsinstrumentarium van de gemeente Gulpen-Wittern
2007	Gulpen-Wittern	Doel of middel?	Intergemeentelijke samenwerking door de gemeente Gulpen-Wittern
2007	Valkenburg	Een geschenk uit de hemel	De samenwerking tussen Valkenburg aan de Geul en 3W
2008	Beek	Elk uur telt	Inhuur van extern advies voor de gemeente Beek
2008	Nuth	Voor het goede doel	Doelmatig en doeltreffend sportaccommodatiebeleid voor de gemeente Nuth
2009	Gulpen-Wittern	Van de grond gekregen	Grondexploitatie in Gulpen-Wittern nader onderzocht

2009	Eijsden	Met de knip op de beurs	Doelmatigheid van het accommodatiebeleid in Eijsden
2009	Meerssen	Vijf kanten van Pentasz	Functioneren van de regionale sociale dienst Pentasz vanuit Meerssens perspectief
2009	Beek	Met of zonder schone lei?	De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Beek
2009	Valkenburg	Drie parels aan één ketting	Intergemeentelijke samenwerking door de gemeente Valkenburg aan de Geul
2009	Eijsden	Oude wijn in nieuwe zakken?	De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Eijsden
2009	Gulpen-Wittem	Midden in de roos geschoten?	De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Gulpen-Wittem
2010	Nuth	Niets nieuws onder de Wmo?	De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Nuth
2010	Valkenburg	Meedoen en ondersteunen: keuzes of knelpunten?	De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Valkenburg aan de Geul
2010	Beek	Minder regels, minder kosten?	Deregulering en administratieve lastenverlichting in de gemeente Beek
2010	Meerssen	Op de Meerssenerweg naar de Wmo	De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Meerssen
2010	Gulpen-Wittem	Eén grote familie	Onderzoek naar vast personeel en inhuur 2006 tot en met 2009

Bijlage 3

De rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie bestaat uit:

ir. P.T.H.J. (Peter) Thuis	: voorzitter
drs. M.J.M. (Mimi) Crijns	: lid
drs. A.M.J. (Ton) Dreuw RC	: plv. voorzitter
mr. D.J.J.M. (John) Havenith	: lid
dr. H.P.M. (Bert) Kreemers	: lid
drs. W.J.H.S. (Wil) Lindelauf RA RO	: lid
M.G.A. (Maurice) Cobben	: secretaris

Alle leden maken op persoonlijke titel deel uit van de rekenkamercommissie. De in de rekenkamercommissie werkzame registeraccountant treedt niet in die hoedanigheid op.

Website	:	www.rekenkammercie-zl.nl
Postadres	:	Postbus 998, 6300 AZ Valkenburg aan de Geul
Telefoon	:	06 – 215 337 83
Emailadres	:	info@rekenkammercie-zl.nl